

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ผู้คนใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบ มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริโภคในสังคมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้การทำธุรกิจเกี่ยวกับสิ่งของที่มีอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันมีมากขึ้น ตามไปด้วย ซึ่งหนึ่งในสิ่งอำนวยความสะดวก ในชีวิตประจำวันของคนเรานั้น ส่วนหนึ่งได้แก่ สารเคมีต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในครัวเรือน ในภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรม รวมไปถึงการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในด้านคมนาคม หรือการนำสารกัมมันตภาพรังสีมาใช้ประโยชน์ทางด้าน การแพทย์ หรือใช้ในการถนอมอาหาร ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้แม้ว่าจะสร้างประโยชน์ได้อย่างมากมายมหาศาลให้แก่มนุษย์ก็ตาม แต่ในทางกลับกันหากไม่มีการควบคุมให้มีการใช้งานอย่างเหมาะสม หรือดูแลเก็บรักษาให้ดีแล้ว สิ่งเหล่านี้ย่อมก่อให้เกิดโทษได้อย่างคาดไม่ถึงเช่นกัน

ทั้งนี้ในการนำวัตถุที่มีลักษณะเป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งรอบตัวของมนุษย์มาใช้ในการอุปโภคและบริโภค จะต้องมีการใช้อย่างระมัดระวังและใช้เท่าที่จำเป็น ดังนั้นในการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับวัตถุอันตรายหากไม่มีกฎหมายควบคุมที่เหมาะสมย่อมก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมตามมาหลายประการ และจากการที่ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ แล้วพบปัญหาซึ่งเกี่ยวกับผู้บริโภคหลายประการดังนี้

ปัญหาการควบคุมการโฆษณาสินค้าที่เป็น วัตถุอันตราย การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับวัตถุอันตรายในประเทศไทยในปัจจุบัน ไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีการใช้อย่าง ระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นแต่ประการใด แต่กลับมีการส่งเสริมให้มีการใช้อย่างฟุ่มเฟือยและเกินความจำเป็น เช่นการโฆษณาที่แสดงให้เห็นถึงความสะดวกสบายที่ได้รับจากการใช้สารเคมีต่าง ๆ หรือแสดงให้เห็นถึงข้อมูลบางประการที่ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดว่าสารเคมีเหล่านั้นมีความเป็นอันตรายน้อย หรือไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ซึ่งการประกอบธุรกิจ เช่นนี้ ถือได้ว่าเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค ผู้มีสิทธิเลือกใช้สินค้าที่มีความปลอดภัยต่อตนเอง และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ข้าง ไม่ว่าจะเป็นพืช หรือ สัตว์ ดังนั้นการโฆษณาสินค้าที่เป็นวัตถุอันตรายจึงควรที่จะมีหลักเกณฑ์ในการโฆษณาสินค้าแตกต่างไปจากสินค้าโดยทั่วไป

ปัญหาอายุความในการฟ้องคดีเกี่ยวกับวัตถุอันตราย กล่าวได้ว่าคดีที่เกี่ยวกับวัตถุอันตรายนั้นมีลักษณะที่แตกต่างออกไปจากการเรียกร้องค่าเสียหายในคดีแพ่งโดยทั่วไป เนื่องจากความเสียหายที่เกิดจากวัตถุอันตรายนั้น อาจเกิดจากการสะสมของสารพิษที่ตกค้างอยู่ในร่างกายของมนุษย์จนกลายเป็นโรคเรื้อรังไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ ในบางกรณีอาจส่งผลกระทบต่อเด็กที่อยู่ในครรภ์ของมารดาได้ ซึ่งการเรียกร้องค่าเสียหายในกรณีเหล่านี้ย่อมไม่อาจนำเอาอายุความในทางแพ่งที่ใช้ ในการเรียกร้องค่าเสียหายทางละเมิดทั่วไป มาปรับใช้กับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากวัตถุอันตรายได้ และการกำหนดอายุความ 10 ปีนั้นไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากอายุความสั้นไป

ปัญหาค่าเสียหายในเชิงลงโทษที่เกิดขึ้นจากวัตถุอันตราย จะเห็นได้ว่าจากประเภทและชนิดของวัตถุอันตรายนั้นพบว่า วัตถุอันตรายเป็นสิ่งที่สามารถก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่มนุษย์ ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อมได้ง่ายและมากกว่าทรัพย์สิน ประเภทอื่น ดังนั้นในการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับวัตถุอันตรายนั้น เพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองสุขภาพอนามัยชีวิต และทรัพย์สินของผู้บริโภคจึงต้องมีมาตรการพิเศษที่เข้มงวดมากกว่าการทำธุรกิจอื่น ๆ ทั่วไป นั่นคือ การมีบทลงโทษแก่ผู้ประกอบการธุรกิจทางแพ่งอีกประการหนึ่ง และยังเป็นการมุ่งหมายป้องปรามบุคคลอื่นที่จะกระทำความผิดกรรมเช่นนั้นในอนาคตได้อีก ทั้งยังให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการดำเนิน ธุรกิจโดยคำนึงแต่ผลกำไรของผู้ประกอบการธุรกิจนั้น ได้รับการเยียวยาชดเชยความเสียหายที่ได้รับอย่างเหมาะสม

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการของเสียที่เกิดจากวัตถุอันตรายจากการใช้ของผู้บริโภค ในปัจจุบันมีการใช้ของเสียอันตรายอย่างฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น จึงทำให้เกิดของเสียที่เกิดจากการใช้วัตถุอันตรายเพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านของการผลิต และการใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งกฎหมายของไทยในปัจจุบันนี้ได้มีกฎหมายที่คอยควบคุมจัดการของเสียอันตรายที่เกิดจากภาคการผลิต ได้แก่ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ซึ่งได้มีการควบคุมในเรื่องของการจัดการของเสียและมลพิษที่เกิดจากโรงงาน โดยมีองค์กรของรัฐเข้ามาควบคุมดูแล แต่จะเห็นได้ ว่าในส่วนของการจัดการของเสียที่เกิดจากผู้บริโภคนั้น ไม่มีกฎหมายหรือหน่วยงานใดที่เข้ามาควบคุมการจัดการของเสียที่เกิดจากวัตถุอันตรายแต่อย่างใด

ดังนั้นในการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับวัตถุอันตรายนั้น จึงเป็นการจำเป็นที่จะต้องมีความกฎหมายควบคุม การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับวัตถุอันตรายให้มีความครอบคลุมอย่างเหมาะสมและครบถ้วนในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาที่เกี่ยวกับวัตถุอันตรายดังกล่าวข้างต้นนั้น อาจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดังนี้ คือ

1. ปัญหาการควบคุมการโฆษณาสินค้าที่เป็นวัตถุอันตราย

สำหรับการโฆษณาสินค้าที่เป็นวัตถุอันตรายนั้นควรจะให้มีการบัญญัติกฎหมายที่สามารถควบคุมการโฆษณาสินค้าที่เป็นวัตถุอันตรายโดยเฉพาะ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวควรที่จะให้การโฆษณาสินค้าที่เป็นวัตถุอันตรายจะต้องมีคำเตือนในทุกครั้งที่มีการโฆษณาว่า ดังนี้คือ

1.1 คำเตือนที่ว่า “สินค้าดังกล่าวเป็นสินค้าที่มีสารเคมีอันตรายเป็นส่วนผสม ” หรือ “สินค้าดังกล่าวเป็นวัตถุอันตราย ” อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง ซึ่งผู้ใช้งานควรต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง

1.2 คำเตือนที่บอกกล่าวเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น คำเตือนที่บอกเกี่ยวกับการจัดการของเสียที่เกิดจากการใช้วัตถุอันตราย อาทิ “เมื่อใช้หมดแล้วไม่ควรทิ้งลงตามแม่น้ำลำคลอง ” หรือ “เมื่อใช้หมดแล้วไม่ควรนำภาชนะดังกล่าวไปเผาไฟ” เป็นต้น

ในการบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมการโฆษณานั้น ควรมีกา รับัญญัติเพิ่มเติมไว้ในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 เนื่องจากการควบคุมดูแลเกี่ยวกับวัตถุอันตรายต่าง ๆ นั้นควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ดังนั้นจึงเห็นว่าการให้อำนาจในการควบคุมดูแลอยู่ที่คณะกรรมการวัตถุอันตราย ที่มีความรู้ เชี่ยวชาญอยู่แล้ว ย่อมดีกว่าให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นผู้ควบคุมตรวจสอบ เพราะจะทำให้การแก้ไขกฎหมายให้มีการใช้คำเตือนถูกละเลยเหมือนที่ผ่านมา

2. ปัญหาอายุความในการฟ้องคดีเกี่ยวกับวัตถุอันตราย

ในการฟ้องคดีเกี่ยวกับวัตถุอันตรายนั้นปัจจุบันมีการกำหนดให้ มีอายุความฟ้องเรียกค่าเสียหายภายในระยะเวลา 3 ปีนับแต่รู้ถึงความเสียหาย และรู้ตัวผู้ที่ต้องรับผิดชอบ แต่ไม่เกิน 10 ปี นับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย ซึ่งอายุความดังกล่าวนี้ควรมีการขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปให้มีระยะเวลาเกินกว่า 10 ปี เนื่องจากความเสียหายที่เกิดจากวัตถุอันตรายนั้น ส่วนใหญ่แล้วมักจะเกิดโดยการสะสมติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน หรือมีลักษณะอาการเรื้อรังที่จะต้องใช้เวลาในการแสดงอาการค่อนข้างนาน ซึ่งหากมีการแสดงอาการแล้วแต่เป็นเพียงอาการเล็กน้อย แต่ผลที่เกิดขึ้นกลับลุกลามใหญ่โตขึ้นในภายหลัง ซึ่งหากใช้เวลาเกินกว่า 3 ปี หรือ 10 ปีแล้วแต่กรณีแล้ว ผู้เสียหายก็ต้องเสียสิทธิในการเรียกร้องค่าเสียหายเพราะขาดอายุความไป ดังนั้น จึงควรให้มีการกำหนดอายุความขยายออกไปจาก กำหนดอายุความ 10 ปี เนื่องจากอายุความ 10 ปี นั้นสั้นเกินไป ควรที่จะ

ขยายอายุความออกไปเพื่อให้สามารถคุ้มครอง ผู้บริโภคจากการบริโภคสินค้าที่เป็นวัตถุอันตรายได้อย่างเต็มที่

นอกจากนี้ควรที่จะให้มีการกำหนดอายุความเลยไปถึงบุตรที่อยู่ในครรภ์มารดาที่ได้รับ ความเสียหายจากการได้รับอันตรายจากการบริโภควัตถุอันตรายด้วย เนื่องจากความเสียหายที่เกิด จากวัตถุอันตรายนั้นอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ทารกที่อยู่ในครรภ์มารดานั้นต้องได้รับผลกระทบจากวัตถุอันตรายไปด้วย ดังนั้น จึงควรมีระยะเวลาให้นานกว่า 10 ปีสำหรับทารกที่อยู่ในครรภ์และได้รับผลกระทบจากวัตถุอันตรายดังกล่าว

3. ปัญหาค่าเสียหายเชิงลงโทษเกี่ยวกับวัตถุอันตราย จากกรณีที่วัตถุอันตรายนั้นเป็นสิ่งที่ อาจก่อให้เกิดความเสียหายเป็นวงกว้าง และเกิดความเสียหายที่ร้ายแรงได้ เพราะฉะนั้นในดำเนิน ธุรกิจเกี่ยวกับวัตถุอันตรายนั้น หากเกิดความเสียหายขึ้นโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แล้ว ควรที่จะต้องรับผิดชอบในผลแห่งความเสียหายนั้นมากกว่าความรับผิดชอบในทางแพ่งโดยทั่วไป ซึ่ง ก็คือการนำเรื่องค่าเสียหายเชิงลงโทษมาใช้บังคับ ซึ่งหลักเกณฑ์นี้ก็ให้นำมาใช้เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ ผู้ประกอบธุรกิจคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับเท่านั้น แต่ยังคงคำนึงถึงความปลอดภัยใน ทุกขั้นตอนของการดำเนินธุรกิจของคนอีกด้วย

ซึ่งในการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษนี้ เห็นว่าควรให้มีการกำหนดไว้ในลักษณะ เดียวกับค่าเสียหายเชิงลงโทษที่มีกำหนดไว้แล้วในพระราชบัญญัติอื่นในประเทศไทย เช่น ใน พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 กล่าวคือ ให้ มีการบัญญัติบทบัญญัติเพิ่มเติมในคำสินไหมทดแทน เพื่อการลงโทษ ไว้ในพระราชบัญญัติวัตถุ อันตราย โดยการบัญญัติเพิ่มในมาตรา 69 ในวรรคที่สอง ในลักษณะดังนี้

“หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขาย หรือผู้ครอบครอง วัสดุวัตถุอันตราย ได้ จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กระทำต่อวัตถุอันตราย หรือกระทำ รอย่างใด ๆ ให้วัตถุ อันตรายเกิดเป็นอันตรายขึ้น อันทำให้เกิดความเสียหายขึ้นต่อ ชีวิต ร่างกาย อนามัย หรือทรัพย์สิน ของบุคคลอื่น ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขาย หรือผู้ครอบครอง วัสดุวัตถุอันตราย แล้วแต่กรณี จ่ายค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ ศาลกำหนดได้ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น ทั้งนี้ โดย คำนึงถึงพฤติการณ์ต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ การที่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขาย หรือผู้ครอบครอง ได้ทราบถึงความเป็นอันตรายของวัตถุอันตรายนั้น ระยะเวลาที่มีการปกปิด ความเสียหายที่เกิดขึ้น การดำเนินการของบุคคลดังกล่าวแล้วแต่กรณีได้บรรเทาความเสียหายที่ เกิดขึ้น ตลอดจนการที่ผู้เสียหายมีส่วนในการก่อให้เกิดความเสียหายด้วย”

นอกจากจะต้องมีการบัญญัติข้อความในลักษณะดังกล่าว แล้ว เพื่อไม่ให้เป็นการมีการเรียกค่าเสียหายเชิงลงโทษซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติอื่น ๆ จึงควรที่จะต้องมีการบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติวัดอุณหราย พ.ศ.2535 ด้วย เนื่องจากในมาตรา 57 ได้มีการบัญญัติให้บทบัญญัติในหมวด 3 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ เป็นการลบล้างหรือจำกัดหน้าที่และความรับผิดชอบที่บุคคลมีอยู่ตามบทบัญญัติในหมวดอื่นหรือบทกฎหมายอื่น ดังนั้นเพื่อไม่ให้เป็นการเรียกค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติอื่นที่มีการกำหนดให้เรียกค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษได้ จึงควรให้มีการเพิ่มข้อยกเว้น เกี่ยวกับการเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้เป็นการลบล้างสิทธิในการเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษตามพระราชบัญญัติอื่น ซึ่งเป็นการสืบเนื่องมาจากแนวความคิดของค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษนั้นมีความคิดเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญาปะปนอยู่ ด้วย เพราะฉะนั้นเมื่อมีการใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดแล้วจึงไม่ควรจะมีการให้เรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษตามพระราชบัญญัติอื่นอีก เพราะว่าจะเป็นการลงโทษซ้ำสองอันเป็นการขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไป

ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการไม่ลงโทษซ้ำซ้อนจึงควรแก้ไขบทกฎหมายในมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติวัดอุณหรายดังนี้ “มาตรา 57 บทบัญญัติในหมวดนี้ไม่เป็นการลบล้างหรือจำกัดหน้าที่และความรับผิดชอบที่บุคคลมีอยู่ตามบทบัญญัติในหมวดอื่นหรือของบทกฎหมายอื่น เว้นแต่กรณีความรับผิดชอบเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษ เมื่อศาลได้มีคำสั่งกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษตามมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น แล้วห้ามมิให้ศาลกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษแก่จำเลยสำหรับการกระทำเดียวกันนั้นอีก”

4. ปัญหาการจัดการของเสียอันตรายที่เกิดจากการใช้ของผู้บริโภค

จากการที่ของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นจากการใช้วัตถุอันตรายที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของผู้บริโภควัตถุอันตรายเหล่านั้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการของเสียอันตรายอย่างถูกต้อง แต่การที่จะนำของเสียอันตรายที่เกิดจากการใช้ของผู้บริโภคมากำจัดนั้นเป็นเรื่องยาก แต่หากการจัดการจัดการของเสียอันตรายแบบเดิมก็เป็นภาระหน้าที่ของรัฐที่ต้องเสียงบประมาณในการกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าว โดยที่ผู้บริโภคสินค้าที่เป็นวัตถุอันตรายนั้นไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงแต่อย่างใด ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาทั้งในเรื่องปริมาณที่เพิ่มขึ้นของของเสียอันตรายและงบประมาณที่ต้องมาใช้ในการจัดการของเสียอันตราย จึงอาจต้องนำมาตรการทางภาษีมาใช้เกี่ยวกับวัตถุอันตรายที่ต้องมีการกำจัด หรือหากปล่อยลงสู่แหล่งน้ำต้องมีการบำบัดให้สะอาดก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

การนำมาตรการทางภาษีมาใช้นั้นอาจนำมาปรับใช้ในรูปของภาษีที่ด้อยลงเช่นเดียวกับ ภาษีเหี้ย หรือภาษีบุหรี ที่มีลักษณะเป็นการบวกเพิ่มเข้าไปในราคาของสินค้าที่เป็นวัตถุดิบ ทราย หรือมีส่วนผสมของสารที่เป็นวัตถุดิบ ทราย ซึ่งหากเป็นวัตถุดิบ ทรายที่มีอัตราต่อ ชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อมมาก ก็จะมีการเก็บภาษีที่ มากขึ้นตามลำดับ ซึ่งการเก็บภาษีเช่นนี้ จะทำให้ผู้บริโภคเป็นผู้รับภาระดังกล่าวโดยตรงซึ่งจะส่งผลให้ การบริโภคสินค้าที่เป็นวัตถุดิบ ทราย หรือมีส่วนผสมของวัตถุดิบ ทรายลดน้อยลง และทำให้การจัดการกับของเสียอันตรายของรัฐเป็นไปได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มงบประมาณในการจัดการของเสียอันตรายอีกทางหนึ่งด้วย

นอกจากมาตรการทางภาษีแล้ว ก็อาจมีการใช้งบประมาณที่ได้จากการเก็บภาษีจัด กิจกรรมหรือสร้างโฆษณาที่ทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและลดการใช้ สารเคมีต่าง ๆ ที่เป็นวัตถุดิบ ทรายลง และมีการประชาสัมพันธ์โดยการ จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้าง จิตสำนึกที่ดีในการดูแลสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในประเทศไทยต่อไป